

Sprawozdanie
z XVII Zjazdu Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych
(Poznań, 13–15 września 2016 r.)

W niedzielę Chrystusa Króla Wszechświata 2015 r. polscy biskupi pisali w swoim liście pasterskim do wiernych m.in.: „Chrystus — jako Początek i Koniec ca-

tych ludzkich dziejów sprawił, że 1050 lat temu na polskiej ziemi powstał krzyż, przejmujący znak Jego zwycięstwa nad grzechem i śmiercią. W 966 r. Mieszko I przyjął chrzest jako człowiek wolny. Chociaż został on udzielony pojedynczej osobie, to przecież dał początek wspólnocie z innymi osobami ochrzczoneymi. Myśląc o konsekwencjach chrztu Mieszka, możemy mówić o «narodzie ochrzczoneych», o «chrzcie narodu», a więc również o Chrzcie Polski”

Właśnie w miejscu, gdzie „zaczęła się Polska” i gdzie bije chrzcielne źródło polskiego narodu — w Poznaniu, w dniach 13–15 września 2016 r. odbył się XVII Zjazd Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych. W nawiązaniu do tych wszystkich wspomnianych okoliczności, tegoroczne spotkanie przebiegało pod wymownym hasłem: *Fons de domo Domini egreditur*. Swojej gościny użyczyło nam Archidiecezjalne Seminarium Duchowne oraz Wyższe Seminarium Duchowne Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej w Poznaniu.

W tegorocznym zjeździe uczestniczyło ok. 70 osób, w tym kilku spośród 10 kandydatów, ubiegających się o członkostwo w SPMK. Pierwszego dnia obrad zostali oni przedstawieni, pozytywnie zaopiniowani i, przy ogólnym aplauzie obecnych, przyjęci do Stowarzyszenia przez Komisję Kwalifikacyjną. Tym samym Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kościelnych od tego roku liczy 158 członków.

Wtorkowe obrady rozpoczęliśmy modlitwą i odśpiewaniem hymnu do Ducha Świętego *Veni Creator Spiritus* oraz wspomnieniem i modlitwą za śp. ks. Z. Rogalę, członka SPMK, który w minionym roku odszedł do Pana. Następnie Prezes SPMK, ks. dr hab. G. Poźniak, prof. UO, serdecznie przywitał wszystkich uczestników zjazdu oraz podziękował jego gospodarzom, szczególnie ks. dr. Mariuszowi Białkowskiemu, za gościnę i cały trud włożony w organizację spotkania.

Popołudniowe obrady były poświęcone bieżącym sprawom Stowarzyszenia. Ks. Prezes przedstawił informację o pomyślnym nadaniu Stowarzyszeniu Polskich Muzyków Kościelnych tożsamości prawnej — zarówno kościelnej, jak i państwowej. Jednocześnie poinformował o wszystkich korzyściach i konsekwencjach nowego statusu prawnego SPMK. Z kolei ks. dr W. Kałamarz CM w swoim krótkim wystąpieniu zreferował uczestnikom kwestie związane z zatwierdzeniem przez Konferencję Episkopatu Polski *Śpiewnika kościelnego* ks. Jana Siedleckiego jako ogólnopolskiego śpiewnika kościelnego. Następnie ks. Prezes zakomunikował zebrany datę i miejsce przyszłorocznego — XVIII Zjazdu Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych. Będzie to Kraków, w dniach 19–21 września. Organizatorem tego spotkania będzie ks. dr hab. R. Tyrała. Jednocześnie ks. Prezes poinformował, że swoją kandydaturę do organizacji kolejnych zjazdów zgłosili: w 2018 r. prof. dr hab. T. Grucza (Toruń), w 2019 r. ks. dr A. Widak (Rzeszów), w 2020 r. ks. dr G. Kopytowski (Łódź) oraz w 2021 r. ks. mgr P. Podolak (Olsztyn).

Następnie przyszedł czas na tzw. „otwartą mównicę”, podczas której każdy uczestnik zjazdu mógł zabrać głos w dowolnej sprawie, np. przedstawić obecnym podejmowane przez siebie inicjatywy na polu muzycznym czy muzykologicznym,

zaprosić do udziału w organizowanych w różnych ośrodkach koncertach lub konferencjach naukowych itp. Wśród osób, które zabrały głos, był ks. dr hab. R. Tyrała, odpowiedzialny za muzykę podczas Świątowych Dni Młodzieży w Krakowie. Krótko zapoznał on wszystkich z przebiegiem tego ważnego wydarzenia, dziękując swoim współpracownikom za przygotowanie i wykonywanie muzyki podczas liturgii i modlitewnych spotkań, jakie miały miejsce w czasie ŚDM. Z radością stwierdził, że powszechnie muzyczne przygotowanie Świątowych Dni Młodzieży zostało ocenione bardzo pozytywnie, a co najważniejsze, w ocenach tych podkreślano jasną granicę pomiędzy rodzajem utworów, jakie zabrzmiały podczas sprawowanych liturgii, a tymi, jakie towarzyszyły wydarzeniom pozaliturgicznym.

Po przedstawieniu przez ks. dr. M. Białkowskiego ogłoszeń dotyczących spraw organizacyjnych oraz krótkiej próbie śpiewu, przygotowującej obecnych do wieczornej Eucharystii, wszyscy udali się na kolację do seminaryjnego refektarza.

Po niej czekało nas kulminacyjne wydarzenie tego pierwszego dnia zjazdu — uroczysta Msza św. w przepięknie położonej na Ostrowie Tumskim bazylice archikatedralnej Świętych Apostołów Piotra i Pawła, której przewodniczył ks. abp Stanisław Gądecki. Podczas jej sprawowania ks. arcybiskup wygłosił do nas, muzyków kościelnych, swoje pasterskie słowo. Sprawowana przez metropolitę poznańskiego Msza św. stała się jednocześnie okazją do wręczenia III już medalu Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych *Per musicam ad fidem*. W tym roku, na wniosek Zarządu SPMK, Kapituła Medalu przyznała go ks. prof. dr. hab. S. Ziemiańskiemu SJ. W uzasadnieniu swojej decyzji członkowie Kapituły napisali m.in.: „Zasługi Księdza Profesora na polu muzyki kościelnej w Polsce są godne podkreślenia i wyróżnienia. Na szczególnie podkreślenie zasługuje niezwykle bogata twórczość kompozytorska Czcigodnego Laureata. Jego pieśni obejmujące szeroki zakres tematyczny, znane i śpiewane w naszych świątyniach, na trwałe weszły do repertuaru polskiej pieśni kościelnej. Twórczość ta — niezwykle cenna — zasługuje na najwyższe uznanie”. Decyzja Kapituły została przyjęta rzesistymi brawami, a laureat nie ukrywał swojego wzruszenia z otrzymanego wyróżnienia.

Pierwszy dzień zjazdu zakończyło wspólne spotkanie towarzyskie, podczas którego mieliśmy dużo czasu dla siebie, aby ze sobą się spotkać i w atmosferze radości porozmawiać na różne tematy dotyczące naszego życia artystycznego i nie tylko...

Drugi dzień rozpoczęliśmy celebracją Mszy św. i Jutrzni. Wszystko odbyło się w kaplicy Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Liturgii przewodniczył ks. prof. dr. hab. S. Ziemiański SJ, a homilię wygłosił ks. dr J. Waloszek.

Po wspólnym śniadaniu rozpoczęła się I sesja naukowa, którą poprowadził prof. dr. hab. Cz. Grajewski. Tematyka tej sesji oscylowała wokół wybranych źródeł pieśni kościelnych obecnych w naszej polskiej tradycji. Jako pierwszy wystąpił ks. dr W. Kałamarz CM z wykładem zatytułowanym *Problematyka źródłoznawcza w kontekście „Śpiewnika kościelnego” ks. Jana Siedleckiego*. Z kolei z pieśniami o tema-

tyce maryjnej i patriotycznej w źródłach z XX w. zapoznał nas w swoim wystąpieniu ks. dr hab. S. Garnczarski. Ostatnim prelegentem tej sesji był ks. prof. dr hab. A. Reginek, który wygłosił referat na temat: *Nieznany „Zbiór pieśni całorocznych” (1811–1821) w świetle badań źródłoznawczych*. Po wygłoszonych referatach nastąpiła ożywiona dyskusja.

Po przerwie na kawę rozpoczęła się II sesja, poprowadzona tym razem przez ks. dr. D. Smolarka SAC. W ramach tej sesji uczestnicy zjazdu wysłuchali dwóch wykładów. Pierwszy pt.: *Cum adhuc iuvenculus essem. Co wynika z listu Notkera do biskupa Liutwarda* wygłosił prof. dr hab. Cz. Grajewski. W drugim s. mgr B. Tkocz AM przedłożyła słuchaczom referat na temat: *Życie muzyczne w Zgromadzeniu Sióstr Służebniczek NMP (śląskich) w latach 1866–2016. Zarys problematyki*.

Po podsumowaniu całej konferencji udaliśmy się wszyscy na wspólny obiad. Środowe popołudnie naszego zjazdu było poświęcone zwiedzaniu najpiękniejszych zabytków Poznania, m.in. Bramy Poznania — nowoczesnego kompleksu obiektów zlokalizowanych w najstarszej części miasta, nad rzeką Cybiną, w sąsiedztwie katedry. Brama Poznania to pierwsze w Polsce centrum interpretacji dziedzictwa, które przy pomocy nowych technologii łączy opowieść o dziejach katedralnej wyspy oraz rozwoju miasta Poznania z narracją o początkach Państwa Polskiego — wspólnoty, której kolebką jest Ostrów Tumski. Zwieńczeniem artystycznych wrażeń tego dnia stał się koncert, jaki zabrzmiał w kaplicy Wydziału Teologicznego UAM. Jego bohaterami były trzy zespoły wokalne: Schola gregoriańska *Canticum cordium* pod kierunkiem ks. M. Białkowskiego, zespół dziewczęcy *Tutti Santi* pod dyrekcją J. Niemier oraz zespół wokalny *Minimus*, którego kierownikiem artystycznym jest S. Raczyńska. Całość poprowadził ks. Sz. Bajon. Drugi, najdłuższy dzień naszego zjazdu, zakończyła wspólna kolacja, która przedłużyła się na wieczorne biesiadowanie i niekończące się rozmowy.

Trzeci dzień zjazdu — liturgiczne wspomnienie Matki Bożej Bolesnej — zainicjowaliśmy celebracją Eucharystii, której przewodniczył ks. bp dr S. Cichy. Przybył on na nasze spotkanie jako Przewodniczący Podkomisji ds. Muzyki Kościelnej. Oprócz wygłoszonej do nas homilii, poruszającej temat naszego powołania jako muzyków kościelnych, podczas przedpołudniowych obrad przedstawił nam efekt całorocznej pracy swojej Podkomisji. Jej owocem jest zatwierdzenie przez Komisję ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski tekstu nowej instrukcji o muzyce kościelnej. Po dyskusji i licznych głosach z sali, wnoszących jeszcze pewne sugestie dotyczące tego dokumentu, ks. Prezes zakończył tę część programu. Na koniec dokonał on także podsumowania i zamknięcia tego rocznego zjazdu.

Tym samym XVII Zjazd Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych przeszedł do historii. W opinii uczestników był on bardzo udany i owocny. Przede wszystkim, jak zawsze, stał się okazją do wspólnego spotkania oraz wymiany doświadczeń, jakie stanowią codzienne życie muzyków kościelnych. Pozwolił też na przeżycie

pięknie sprawowanych liturgii, do czego przyczynili się zarówno organizatorzy, jak i osoby odpowiedzialne w Stowarzyszeniu za przygotowanie celebracji liturgicznych podczas naszych zjazdów. Należą do nich: mgr B. Tomala (kantor SPMK), ks. dr J. Waloszek (przygotowanie książeczki zjazdowej) oraz mgr J. Chudalla (korekta). Nie sposób w tym miejscu nie wspomnieć także mgr. B. Stępnia, który swoimi kompozycjami antyfon do Liturgii godzin niezmiernie ubogacił ich celebracje. Serdecznie dziękujemy organizatorom i gospodarzom tegorocznego zjazdu w Poznaniu za ich gościnne serca i za wszystko, co nam zgotowali podczas tych dni.

S. M. Dolores Nowak PDDM